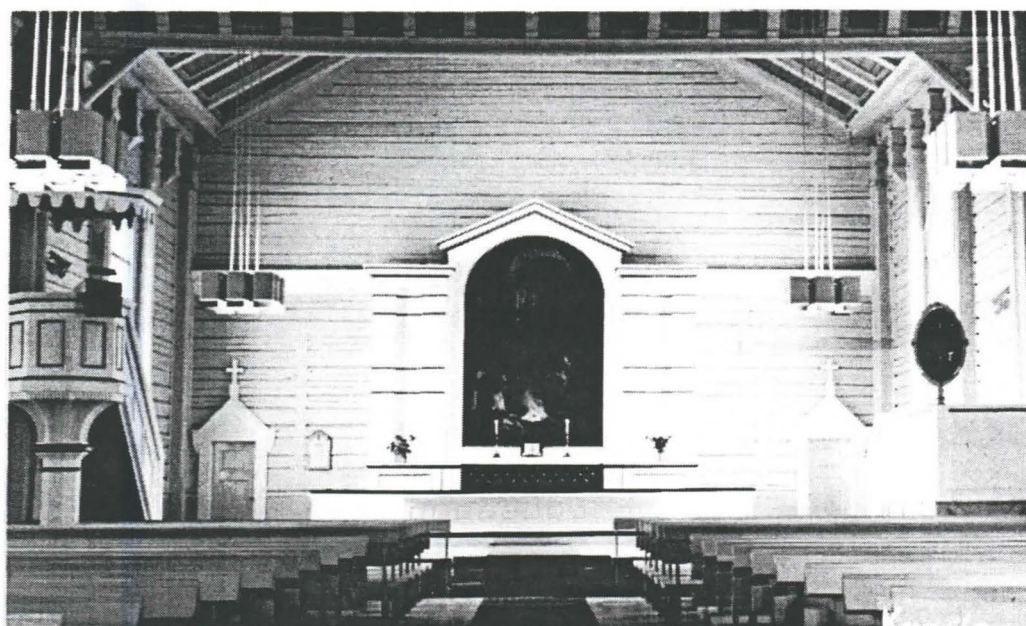

k

Kivijärven kirkko

Väritutkimusraportti

18.11.1999

Kivijärven kirkon väritutkimus 30.10.-8.11.1999

Kivijärven kirkon sisäpuolen osittainen väritutkimus tehtiin loka-marraskuussa 1999. Tutkimuksessa keskityttiin lähinnä kirkon pääosiin: alttariin, saarnastuoliin, lukkarinpenkkiin ja lehterin kaiteisiin. Lisäksi tutkittiin lattiaa, seinäpintaa sekä kattoa listoituksineen.

Esiinnotot tehtiin sekä mekaanisesti että maalinpoistoainetta käyttäen ja havaitut värit koodattiin Monicolor Nova- värijärjestelmään. Ajankohdan vähäisen luonnonvalon vuoksi joidenkin värien määrittämisessä on jouduttu tyytymään kahteen eri värikoodiin, joka on esitetty /-merkillä. Lisäksi osa esiin otettujen värien koodauksesta on tehty keinovalossa. Otrattujen pintojen tarkempi tutkiminen olisi vaatinut suurempia esiinottoja ja niistä on tutkittu vain käytetyt värit ja hieman kuvioinnin laatua. Pääasiassa kaikki kuvioidut pinnat ovat puunsyykuvioiden mukaelmia, vain alttarikaiteen sokkelissa voidaan olettaa olevan marmorointimaalauksia.

Ensimmäinen maalaustyö on tehty öljymaaleilla oletettavasti 1800-luvun lopulla. Toinen maalaus käsittely on tehty alkydimaaleilla vuonna 1960 ja joitakin osia kuten ovet ja urkulehterin kaide sekä sivulehtereiden kaidepuita on maalattu vuonna 1984, kun urkujen uusimisen yhteydessä.

Esiin otetut värikerrokset esitetään tekstissä värikoodeina pinnasta pohjaan päin ja niiden värimallit on esitetty liitteessä 1.

Historiasta

Kivijärven kirkko on valmistunut vuonna 1875. Sen on suunnitellut arkkitehti A. T. Deckert ja rakennustyö toteutti Jaakko Kuorikoski. Kuorikosken valmistamia ovat saarnastuoli, alttari ja ikkunat. Maalaustyöt on tehty vuoden 1875 jälkeen, sillä lopputarkastuspöytäkirjassa tältä vuodelta ei sisämaalauksista ole mainintaa.

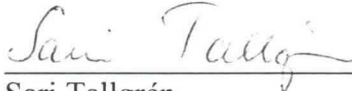
Kirkkoa korjattiin vuosina 1932-33, jolloin alttarille laitettiin alttaritaulu aiemman ristin sijaan. Taulun kulmikas kehys muutettiin tuolloin kaarevaksi. Kirkkoon asennettiin tällöin myös kamiinat.

Suurempi korjaustyö tehtiin vuosina 1955-60. Tässä yhteydessä maalattiin kirkon sisä- ja ulkopuoli. Sisäikkunat uusittiin, samoin kuin kirkkosalin lattia ja penkit. Alkuperäinen lattia on edelleen alttarin kuorissa ja sivulehtereillä, joissa on myös alkuperäiset penkit. Kirkkoon asennettiin tällöin sähköt ja kuumailmalämmitys sekä kamiinat poistettiin.

Lämmitys on uusittu kokonaan vuonna 1978 ja ulkopuolen punaruskea väri palautettiin. Urkujen uusimisen yhteydessä 1984 urkulehterin kaide on maalattu uudelleen. Tällöin urkulehterin kaide jouduttiin irrottamaan kokonaan, jotta urut saatiin paikoilleen. Viimeisin muutostyö on vuodelta 1998, jolloin ulkoportaat uusittiin.

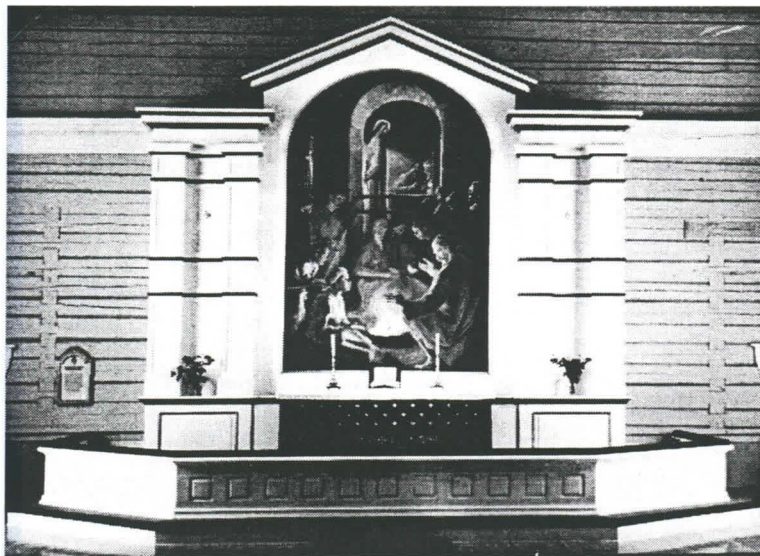
Kurikassa 18.11.1999

 Outi Orhanen

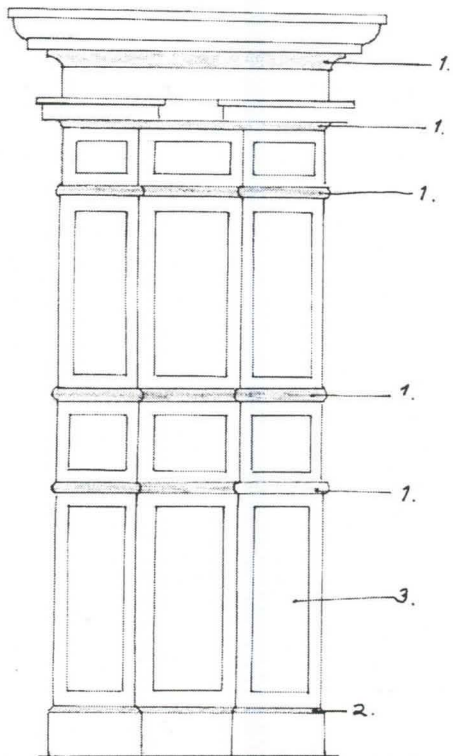

 Sari Tallgrén

Väritutkimus, Kivijärven kirkko

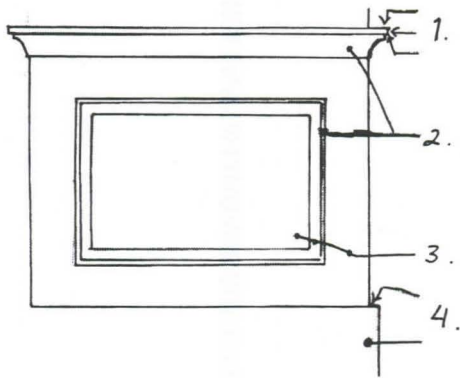
Alttarilaite:

Alttarilaite yläosa:

1.	Pronssimaali	
	Valkoinen	F156
	Pronssimaali	
	Kellertävä siloite	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
2.	Valkoinen	F156
	Pronssimaali	
	Kellertävä silote	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
3.	Valkoinen	F156
	Kellertävä silote	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
	Muut osat:	
	Valkoinen	F156
	Silote	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	

Alttarilaite alaosa:

1.
Valkoinen F156
Silote
Valkoinen G157/V165
Puu

2.
Pronssimaali
Valkoinen F156
Pronssimaali
Kellertävä pohjustus
Puu

3.
Valkoinen F156
Valkoinen G157/V165
Puu

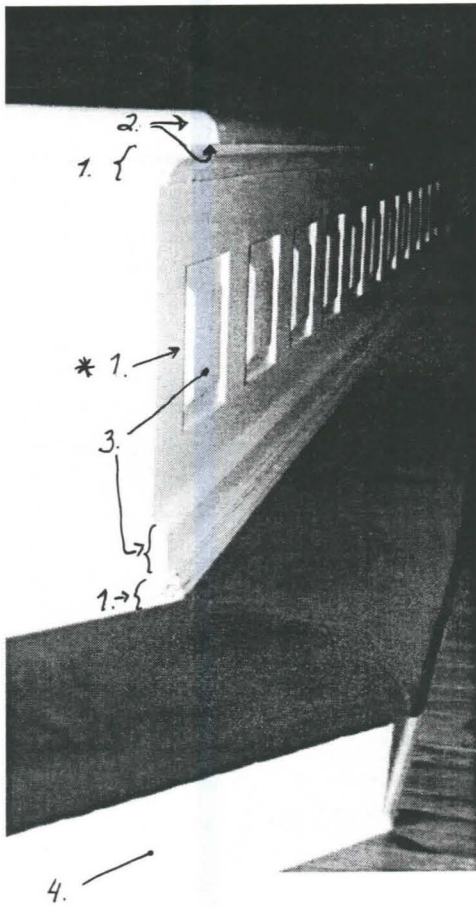
4.
Vihertävänharmaa H068
Tummanharmaa N165
Vaaleanharmaa S160
Puu

Alttaripöytä:

Valkoinen F156
Silote
Valkoinen V098
Puu

Alttarikaiteen ulkopuoli:

1.	Valkoinen	F156
	Pronssimaali	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
* Peilin ympärillä pronssattu kehä, leveys 1,5cm		
2.	Valkoinen	
	Silote	
	Valkoinen	G157/V165
	(likainen)	
	Puu	
3.	Valkoinen	F156
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
4. (Polvituen alareuna)	Valkoinen	F156
	Silote	
	Vaalean harmaa	<i>Mahdollisesti marmorointia</i>
	Harmaa	
	Puu	

Alttarikaiteen sisäpuoli:

Hyllyt:

Vaaleanharmaa	G161
Silote	
Puu	

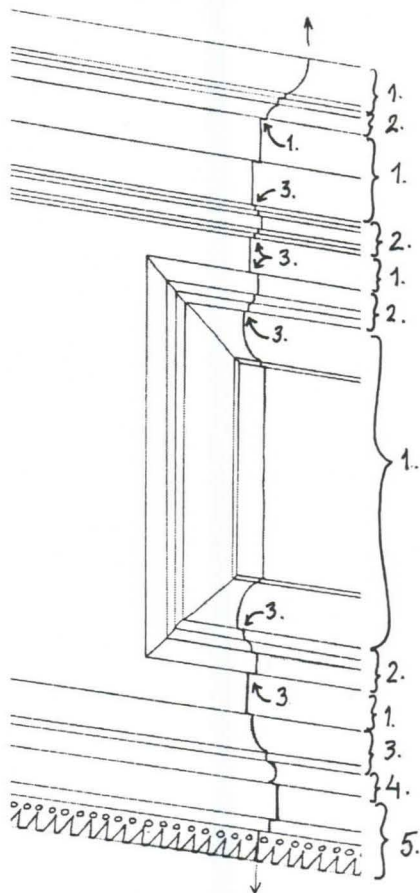
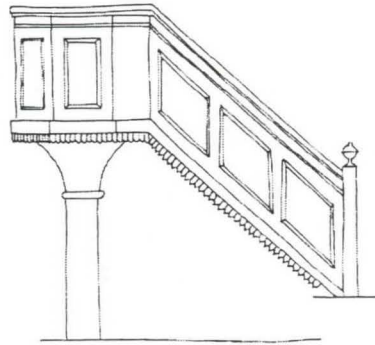
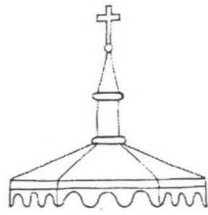
Seinäpinta:

Vaaleanharmaa	G161
Valkoinen	G157/V165
Puu	

Jalkalista:

Harmaa	X103
Puu	

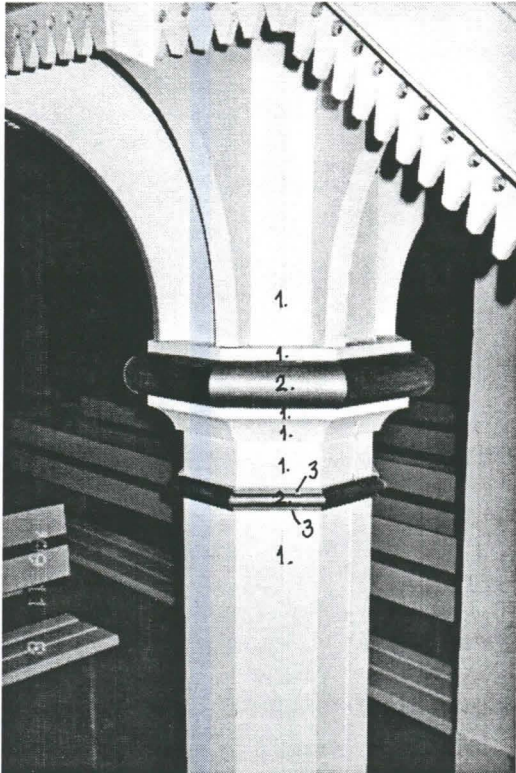
SAARNATUOLI:

1.	Valkoinen	F156
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
2.	Pronssimaalaus	
	Valkoinen	F156
	Pronssimaalaus	
	Pohjustus pronssimaalille	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
3.	Pronssimaalaus	
	Valkoinen	F156
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
4.	Valkoinen	F156
	Pronssimaalaus	
	Pohjustus pronssimaalille	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
5.	Valkoinen	F156
	Valkoinen (likainen)	G157/V165
	Puu	

Jalusta:

Päällekkäiset kerrokset ovat väreiltään aina samat, paitsi alin pyöreä vaakakoristelistä on ollut aiemmin vain kaarevalta osaltaan pronssattu. Nyt sen molemminpuoliset suorat listat (kts 3.) ovat myös sivelty pronssimaalilla.

1.	Valkoinen	F156
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	
2.	Pronssimaalaus	
	Valkoinen pohjamaali	F156
	Pronssimaali	
	Vaalea pohjamaali	G157/V165
	Puu	
3.	Pronssimaalaus	
	Valkoinen	G157/V165
	Puu	

Sisäpuoli:**Lattia:**

Harmaa	X103
Tumman harmaa	N165
Puu	

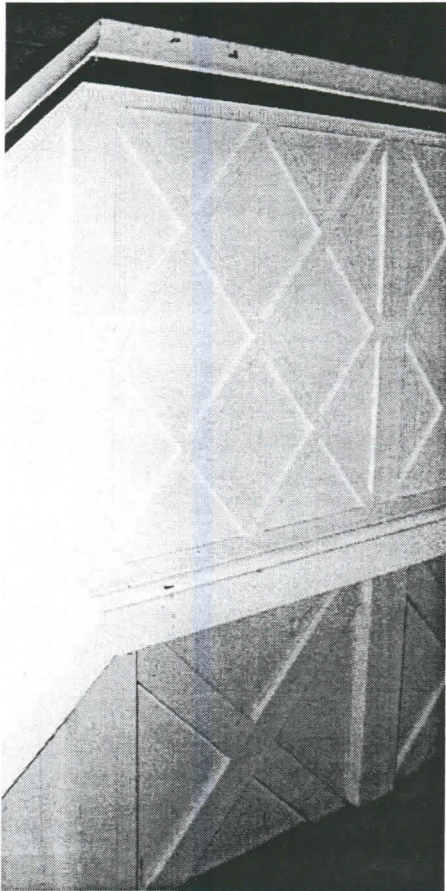
Seinäpinnat:

Harmaa	G161
Valkoinen	G157/V165
Puu	

Katto:

Sininen	S028
Sininen (tummempi, koodaus tekemättä puuttuvan luonnonvalon vuoksi)	
Puu	

Lukkarinpenkki:

Ulkopuoli:

Pronssimaali	
Valkoinen	F156
Harmaanvalkoinen	V159/G156
Puu	

Yläosa:

Valkoinen	F156
Harmaa	V159/G156
Puu	

Alaosa:

Harmaa	H068
Vaalea ootras	
Puu	

Sisäpuoli:

Virsilauta:

Harmaa	H099
Silote	
Tumma ootras	
Puu	

Seinä, virsilaudan tuet, penkki ja taso:

Harmaa	H068
Tumma ootras	
Puu	

Kaidepuu:

Harmaa
Tumma ootraus
Puu

X123

Lattia:

Harmaa
Tummanharmaa
Puu

X103

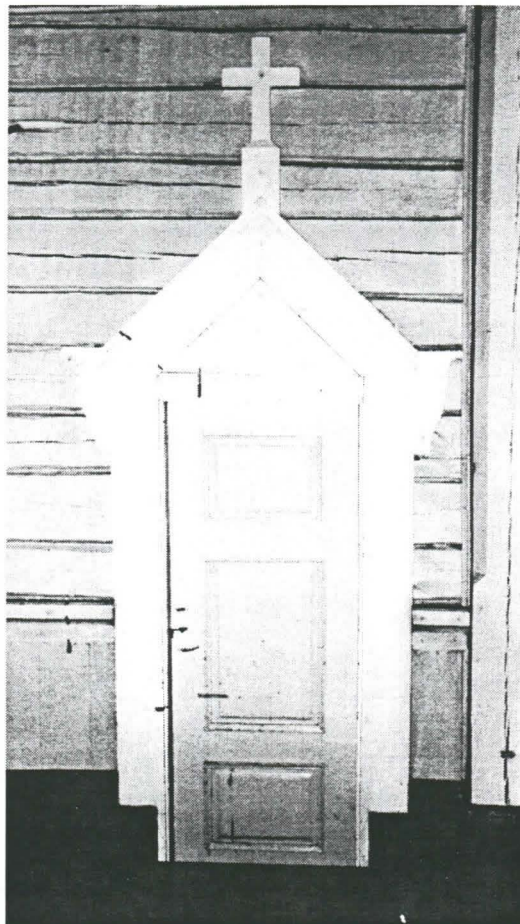
N165

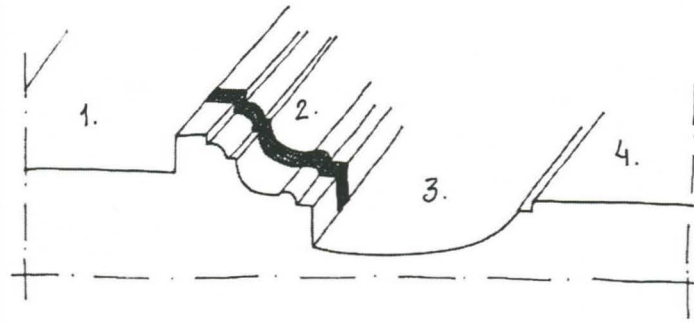
Jalkalauta:

Harmaa
Tummanharmaa
Puu

H068

N165

Ovet

Altтарinovi:**1.**

Valkoinen (kiiltävä) H161
 Harmaa S157
 Silote
 Vihertävä (siveltimen jäljet likaantuneet tai suonistusta)
 Puu

2.

Valkoinen (kiiltävä) H161
 Harmaa S157
 Ruskea L112/K101
 Vihertävä mahdollisesti suonistusta
 Puu

3.

Valkoinen (kiiltävä) H161
 Harmaa S157
 Silote
 Vihertävä
 Puu

4.

Valkoinen (kiiltävä) H161
 Harmaa S157
 Vihertävä mahd. ootras päällä
 Puu

Karmipuut:

Valkoinen V154
 Silote
 Harmaa
 Vihertävä mahd. suonistus tummemmalla
 Puu

Ovilistan reuna:

Valkoinen	V154
Silote	
Harmaa	S157
Tummempi ooteraus	pohja S111+suonistus N111/N112
Puu	

Ovilistan reuna:

Valkoinen	V154
Silote	
Harmaa	S157
Tummempi ooteraus	pohja S111+suonistus N111/N112
Puu	

Ovilistat:

Valkoinen	V154
Harmaa	S157
Tummempi ooteraus	pohja S111+suonistus N111/N112
Puu	

Ulko-ovet:**Kehys:**

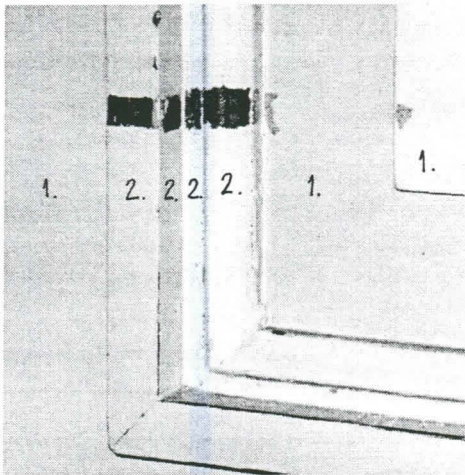
Harmaa (kiiltävä)	H161
Harmaa	H068
Silote	
Ooteraus	
Puu	

Peilit:

Harmaa (kiiltävä)	H161
Harmaa	G069
Vihertävä	X098

Listat:

Harmaa	H099
Harmaa	G069
Vihertävän ruskea	
Beige	H111
Puu	

Tuulikaappien isot pariovet:

1.
 Harmaa X123
 Harmaa, pohjamaali
 Beige H111
 Puu

2.
 Harmaa X123
 Ruskea L112/K101
 Puu

Listoitus:**Kehyslista:**

Harmaa H099
 Ruskea K111 (mahdollisesti ootras)
 Puu

Listan sivu kuten karmi

Oven karmi:

Harmaa X123
 Ruskea H111 (mahdollisesti ootras)
 Puu

Seinät:**Seinäpinnat (hirret):**

Harmaa G161
 Valkoinen F156
 Vaaleanruskea liimamaali (Terra natur) ~X025
 Puu

Alapaneloinnin vaakalistoitus:

Harmaa H099
 Vaaleampi ootras pohja V112 + suonistus L112
 Pohjamaali
 Puu

Kirkkosalin alapanelointi:

Harmaa	H068
Ruskea	J101
Puu	

Alttarin alapanelointi:

Harmaa	H068
Vaaleampi ootraus	pohja V112 + suonistus L112
Pohjamaali	
Puu	

Alttariseinän ylävaakalistoitus:

Valkoinen	F156
Silote	V098
Vihertävä	J104 (kellastunut –oletettavasti valkoinen)
Puu	

Pilasterit:

Harmaa	H099
Töpötystä, ootrausta vastaavin värein	
Puu	

Ikkunanpuitteet/-listat:**Sisäpuitteet:**

Valkoinen	X004
Puu	

Listat:

Harmaa	H099
Ootraus	pohja V112 + suonistus L112
Puu	

KATTO: Tarkistettu eteläisen lehterin takaseinän tuntumasta.

Pohja:

Sininen	V046
Vaalea beige	H111
Puu	

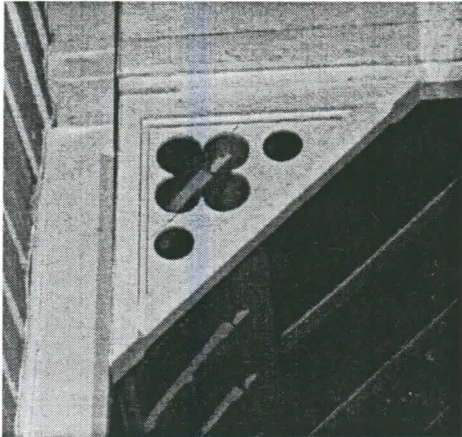
Kehyslista: (keskikupolin kohdalla listoituksen sijaan maalaus)

Harmaa	G069
Vaaleampi ootraus (okra), esiinotto näyttää lähinnä töpötykseltä	
Puu	

Kannatinpalkit + kattolista:

Harmaa X084
 Tummempi ootraus pohja S111+suonistus N111/N112
 Puu

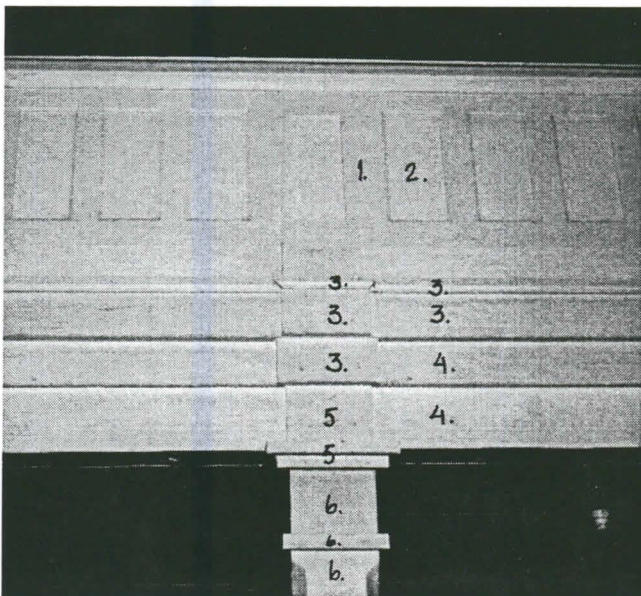
Vertaa: lehterinkaide

Koristekonsoli:**Kehys:**

Harmaa G161
 Ruskea K111
 (mahd. ootraus)
 Puu

Koristeosa:

Vihertävän harmaa H099
 Vaalea beige H111
 Puu

LEHTERINKAIDE**1. Peilinreunukset:**

Vihertävän harmaa H099
 Vaalea ootraus, okra
 Puu

2. Peili:

Vaalea harmaa X081
 Yksivärinen vaalea okra
 Puu

3. Ohut ja leveistä ylin vaakalista sekä pylvään jatkeen 2 ylintä vaakalista:

Harmaa H099
 Ootraus muodostuen pohja X025/X024 + suonistus Y025
 Puu

4. Leveämmät vaakalistat (kaksi alinta) :

Harmaa	G161
Tasainen okra	X024/X025
Puu	

5. Pylväs; hattu ja seuraava ylempi vaakalista:

Harmaa	H099
Ootraus	pohja X049 + tummempi suonistus
Puu	

6. Pylväs:

Harmaa	H068
Ootraus	pohja X049 + tummempi suonistus
Puu	

Käsipuu:

Vihertävän harmaa	H161
Tummempi harmaa	
Tumma ootraus	
Puu	

Sisäpuoli:

Vihertävän harmaa, kiiltävä	H161
Harmaa	X123
Puu	

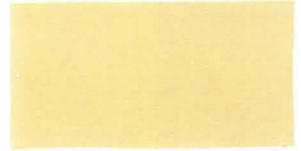
X004

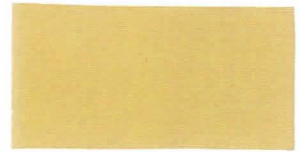
X024

X025

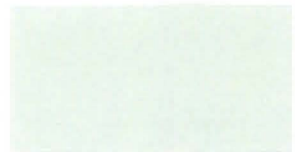
Y025

S028

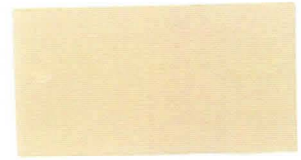

V046

X049

H069

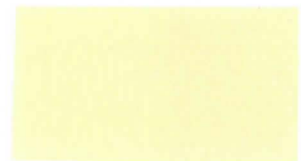
G069

X081

X084

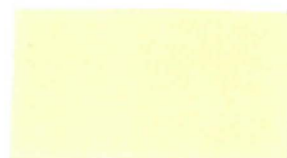
V098

X098

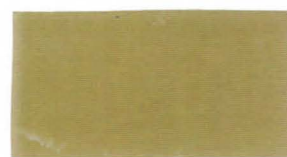
H099

J101

K101

X103

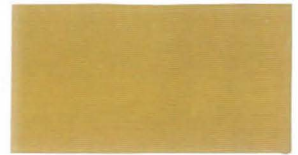
J104

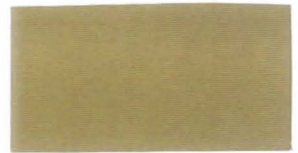
H111

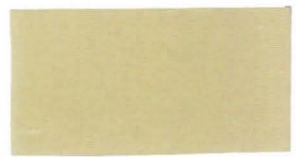
K111

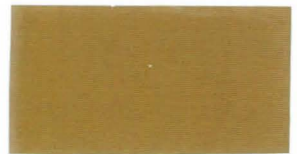
N111

S111

L112

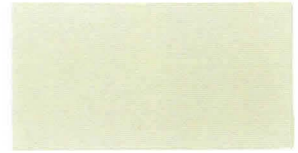
V112

N112

X123

V154

F156

G156

G157

S157

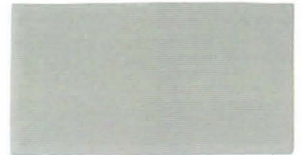

V159

S160

G161

H161

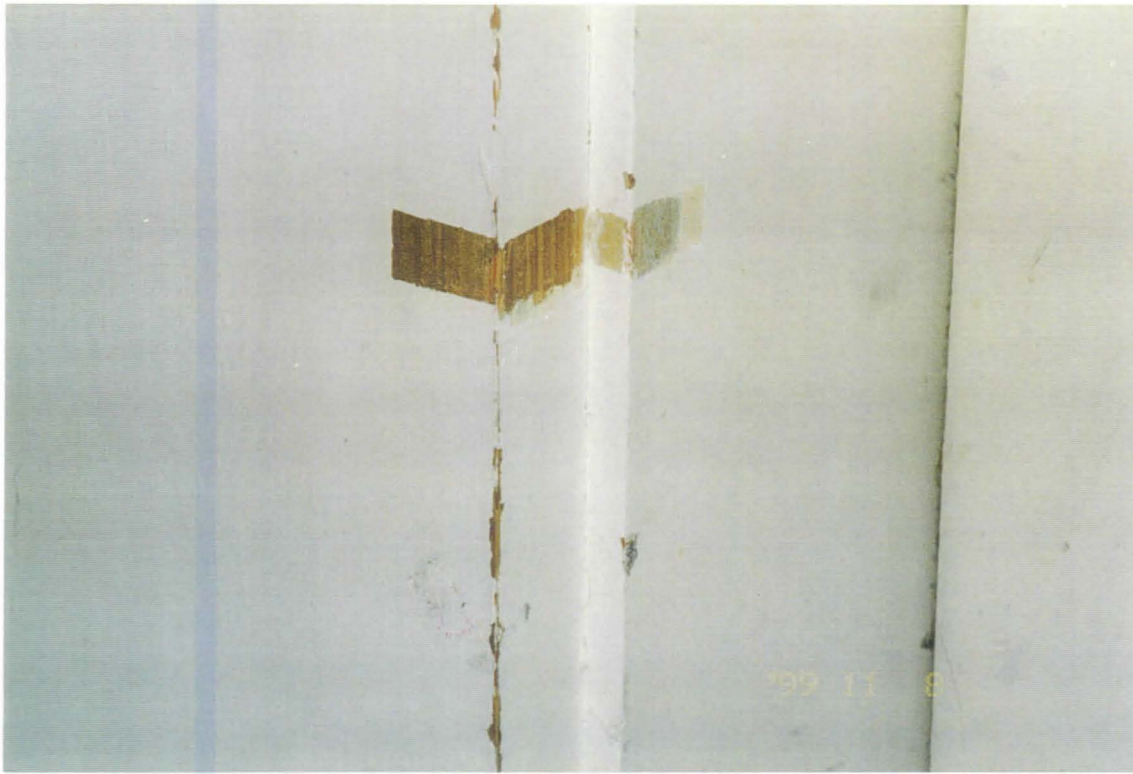

N165

V165

ALTARIN OVILISTAN OOTRAUS

ALTARIN PUOLIPANEELINJA
VAAKALISTOITUKSEN OOTRAUKSIA